

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagós)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20 BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

LA SETMANA

UN diari socialista de la Cort—*La Mañana*—ha fet pública l'història, i a hores d'ara no hi ha a Madrid circuli, casino ni casinet aont l'estupenda relació no's comentí. Veritat es que no n'hi ha pera menys: Se tracta d'un dels fets que més han influït en els darrers aconteixements: ocorreguts a Espanya, i val la pena d'aclarir tot lo que ab ell se relaciona.

L'història contada pel periòdic madrileny se refereix al fusellament den Ferrer y Guardia. Segons el diari aludit, en Moret, que, justament, si va escalar el poder, fou aprofitantse de l'agitació que seguí an aquell fusellament memorable, es el qui va decidir an en Maura a no posar obstacle de cap mena al compliment de la sentència.

Heusaquí el passatge més culminant de l'història referida, passatge que copièm íntegrament pera evitar alteracions, sempre sensibles en matèries tant delicades:

«Maura, a quien podrán negar sus adversarios cuantas condiciones de gobernante quieran, tiene, sin embargo, la suficiente experiencia para no obrar de ligero en cuestiones de tanta gravedad como la planteada con la sentencia de muerte de Ferrer, y después de haber consultado con todos los ministros y con algunos prohombres del partido conservador, decidió descargar su conciencia consultando el caso con el Sr. Moret.

«El Sr. Maura, entonces presidente del Consejo, y responsable, claro está, de cuantas determinaciones tomase el Gobierno, no podía, no debía, no quiso prescindir del consejo leal del Sr. Moret, jefe del partido liberal, una de las dos columnas sobre que se apoya la Corona.

«El Sr. Maura habló al Sr. Moret en estos términos:

«El Consejo de guerra constituido en Barcelona para juzgar a Ferrer ha dictado sentencia condenándole a muerte. Esta sentencia ha sido dictada por unanimidad; ha sido aprobada por la autoridad militar y por el Consejo. Supremo de Guerra y Marina, que no encontraron reparo alguno que poner, ni al procedimiento seguido, perfectamente legal; ni a la pena impuesta.

«Sin embargo, por conducto de nuestros embajadores, singularmente los de París y Roma, sabe el Gobierno que la ejecución de Ferrer atraerá sobre nosotros muchas censuras, y se ha objeto esta conducta de grandes protestas... Sabe, además, el Gobierno que los anarquistas, simpatizando con la causa de Ferrer, se aprestan a tomar tremendas represalias... Tanto el ministro de la Gobernación, como yo, recibimos anónimos que contienen un sin fin de amenazas, que, por otra parte, presienten y confirman los informes policíacos...

«Si esas amenazas y esos presentimientos hicieran sólo relación a mi persona, yo no los tendría en cuenta...

«Yo estoy dispuesto a arrostrar todos los peligros y todas las muertes, antes que faltar a los altos deberes que echó sobre mis hombros la responsabilidad de mi cargo...

«Pero esas amenazas y esos informes confidenciales de la policía española y extranjera, hacen referencia a alguien que está muy por encima de todos nosotros...

«Su Santidad Pío X ha telegrafiado al Rey, impetrando clemencia para el reo...

«S. M. el Rey se muestra inclinado a otorgarla...

«El Gobierno tiene, en esta cuestión, un criterio unánime; pero yo, pensando en el Rey, no quiero afrontar todas las consecuencias del fusilamiento sin oír antes la opinión de usted...

«El Sr. Moret, que escuchó con solemne silencio la consulta del Sr. Maura, contestó al entonces presidente del Consejo de Ministros:

«—Yo creo que no debe proponerse al Rey, en este caso, el uso de la regia prerrogativa. El Gobierno debe ordenar que se cumpla la sentencia. Lo contrario sería hacer dejación de todos los atributos de la virilidad.

«Y se cumplió la sentencia.»

Com era d'esperar, el senyor Moret ha negat rodonament l'exactitud d'aquesta relació.

Però *La Mañana*, sense mossegarse la llengua, insisteix en que lo que ha fet públic és veritat, i fins assegura que no faltará qui a les Corts ho repeteixi en son dia.

A qui creure?

Els que coneixen a don Segimon y saben els punts que, en quant a sinceritat, calsa, al girar la vista sobre 'ls fets passats, lleixen y rellegeixen l'història esbombada pel diari madrileny y somriuen...

PIF-PAF

Desalè

Per previst es menys dolorós tenir de consignar el fracàs complet d'aquet govern lliberal. Si algun optimista guardava encara lleugeres esperances de que l'actual situació faria quelcom en profit de la llibertat, a hores d'ara podrà estar plenament convènt de que den Moret sols cal esperar-ne desenganys.

Ha passat el sant del Rei; han tornat les tropes de Melilla; ni el primer motiu, ben falaguer pels monarquics, ha sigut prou pera aconsellar al gefe de l'Estat un acte de reparadora justícia; ni l'últim succés, ben agradable pels espanyols, ha inspirat la patriòtica idea de tornar a les seves llars als que pecaren per un excés de commiseració envers nostres valents soldats. Els hereus de la gloriosa revolució de Setembre no perdonen als abnegats revolucionaris de Juliol; els culpables de la perduda de tot un imperi colonial, no volen fer justícia als ignòcents que jueu a la presó, víctimes d'infames delacions.

Y aquesta mesquinesa d'esperit contrasta ab la llarguesa y la generositat que ha observat el Govern en el repartiment de mercès. Tercers entorxats, ben cars, an en Weyler y en Polavieja; collars, ben merescuts, an en Dato, an en Canalejas, al bisbe de Toledo, y al-

tres personatges de la mateixa mena; grans creus de Carles III, ben afanyades, a les grans creus d'Espanya Romanones, Navarro Reverter, Salvador, y altres calamitats públiques de menys categoria, fins arribar a la infima de don Felix Suárez Inclán; altres grans creus de Isabel la Catòlica a una colla de peixi minuts, y una pila més d'honors, distincions o gangues a una munió de desconeguts senyors. Pera 'ls més o menys ilustres, les mercès a mans plenes; pera 'ls humils, el regateig repugnant d'una gracia benefactora.

Y com si a la petitesa d'ànima volgués, el govern den Moret, afegirhi la duresa de cor, s'entreté el gefe en bromes grogleres que semblen una burla sagnanta, fent entreveure, pera 'l sant del Rey, la possibilitat d'un acte pietós de ressonancia; y quan els presos creuen veure en aquelles paraules la promesa d'una propera llibertat, passa el faust aconteixement y ningú's recorda de la seva desgracia.

¿Què fan els elements republicans que ajudaren an en Moret, creient que entraria Espanya decididament per camins de llibertat? ¿Perquè no fem una forta, intensa y enèrgica campanya nacional en favor dels homes perseguits y de les escoles clausurades? Ah! Molt temem que la proximitat de les eleccions caponi forces voluntats y apagui no pocs entusiasmes. L'actual govern, desaprensiu y atrevit, no's para en barres en qüestions electorals; y un gest imperatiu del ministeri de la Governació pot fer desvaneixer l'esperansa d'una acta.

No voldriem que fos aquet mòvil miserable el principal motiu d'aquesta passivitat que 'ls elements directors del republicanisme observen davant la conducta anti-liberal y gens pacificadora del govern den Moret.

JEPH DE JESPU

Els que se'n van

Ha mort en Ramon Sempau!

Pels que'l conegueren, hi ha, en aquestes breus paraules, tota una oració fúnebre. «Ha mort en Ramon Sempau» vol dir: Ha mort una intelligença privilegiada, un esperit lliure y vigorós, un cor noble y desinteressat, sempre obert a totes les generositats y a totes les tendreses.

La mort, que no es, molt sovint, altra cosa que una justa restitució a la terra, de la qual tots hem sortit, representa, aquet cop, una perduda quina magnitud difícilment pot calcularse.

En Sempau era jove. Cert que havia viscut molt; que, obrer del progrés humà, havia treballat per ell a pressions generalment desconegudes; pero també es cert que d'aquell cervell extraordinari, ple d'energies y dotat de facultats que rares vegades se troben reunides en un sol home, podien esperar-se'n fruits esplèndids que'l món hauria assaborit ab gratitut y delícia.

Per què la mort, que a tants sers perniciosos y inútils respecta, hagué d'anar a posar sobre'l pobre Sempau la seva mà despietada?..

Diumenge a la tarda, en carinyosa pelegrinació, fou acompanyat al cementiri per un nom-

brós y selecte grupu d'amics. La terra guarda avui les seves despulles, cobertes per les flors que l'amistat li dedica, com a postrema ofrena; però la seva memoria, venerada, gloriosa, voltada de llum, viu y viurà sempre entre nosaltres.

Dos dies després, el dimars, moria també l'Emili Corominas, il·lustrat redactor de *La Publicidad* y germà del seu director.

Era un escriptor de rassa, laboriós y senzill, poc amic de l'exhibició y del ruid. Sabia de tot, y de tot escrivia, ab una elegancia y un bon sentit, que, de ser un altre, el seu temperament li hauria valgut una popularitat sorollosa.

Minat, temps hà, per crudel dolencia, malalt y tot treballava; però, a la fi, agotades les seves forces, la seva ploma, jamai cansada, s'ha parat; y els seus ulls escrutadors s'han clòs pera sempre.

E. P. D.!

EL SENYOR LITRAN ENSOPEGA

A lectura del diari *El Progreso* es una de les coses més divertides d'aquet món. Apart dels articles den Ferrándiz y den Valentí Camp, que ni la virtut tenen de fer riure, nosaltres ens empassem diàriament les enfarfegades columnes de lletra del diari radical, on sempre hi trobem motiu pera posarnos de bon humor. Articles de l'Aladern, versos den Vassall y Serret, cròniques den *Kosmòfilo* y den Litran... Allò es una delícia!

Hem anomenat an en Litran. Oh, el senyor Litran, don Cristòfol! En la seva *Croniquilla semanal* no hi falten mai coses celebres, dignes d'un gran traductor de francès... de la casa Sempere y Companyia, de Valencia.

L'altre dia parlava don Cristòfol del debat sobre l'escola laica que ha tingut lloc darrerament a la Cambra francesa. Y el nostre home, ab gran serietat, ab gran aplom, com aquell que sab on posa els peus, escriu:

«En la Cámara de Diputados de Francia se está discutiendo la cuestión palpitante de la Escuela, contra la que allí también arremete la Iglesia.

«Monsieur Denys Cochin ha intervenido en la discusión y ha dicho verdades como ésta:

«El Estado debe limitarse a asegurarse de que existe una escuela dondequiera es necesaria, de que la escuela es salubre, el maestro honrado y capaz, dejando a las familias el cuidado de hacer el resto.»

«Esa es la verdadera doctrina democrática; esa es la doctrina racional.»

Y ara! què diu aquest home?

Senyor Litran, bon senyor Litran, honorable don Cristòfol Litran... Ja s'hi ha fixat be ab les paraules de M. Denys Cochin? Que no veu que la tesi d'aquest es la que defensen els bisbes y els clericals francesos? Que no veu que en Cochin, en les paraules de referencia, combat

Cometa a la vista

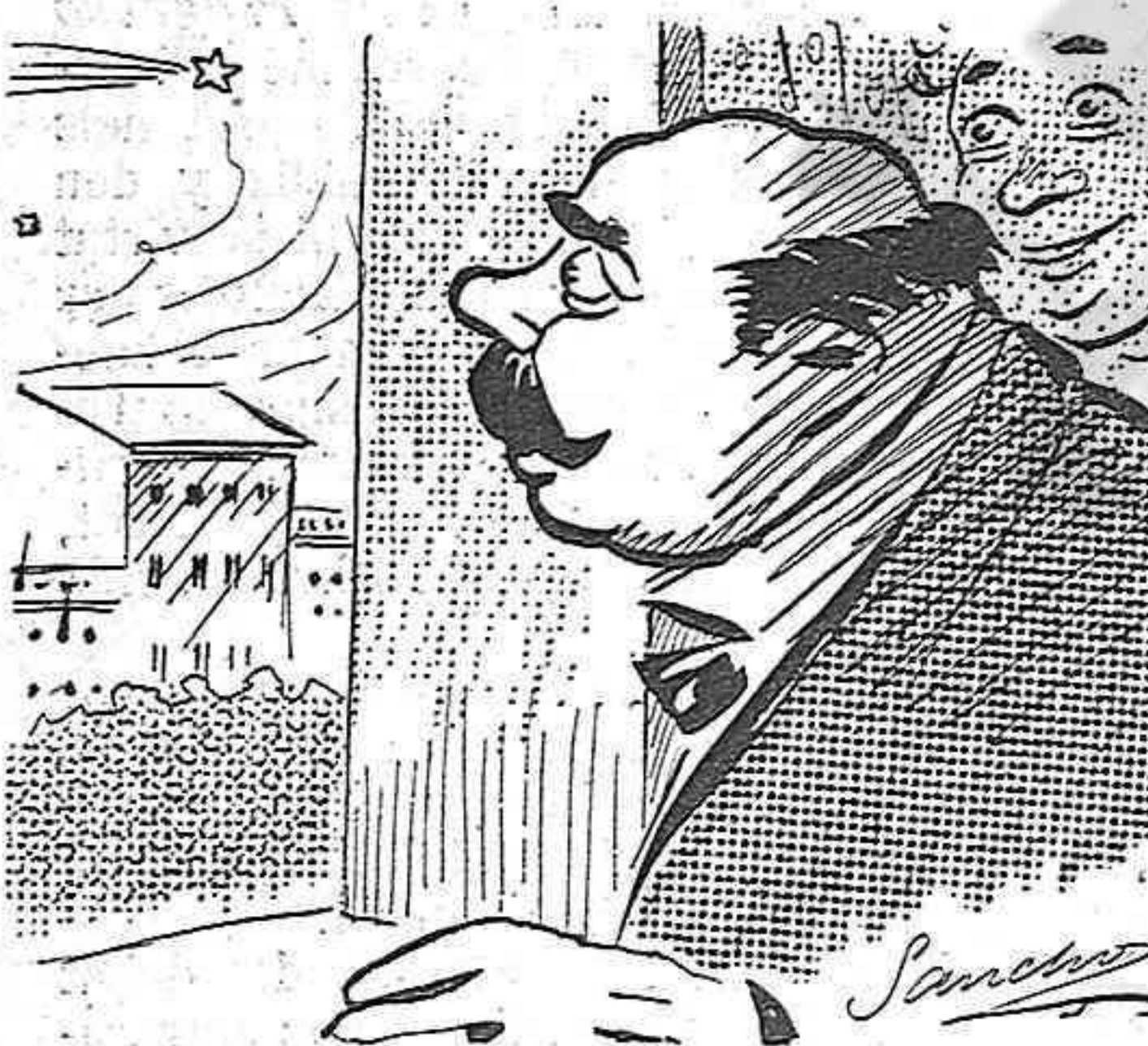
—Tothom bada per dalt dels terrats...
Vetaquí el moment d'anar a escurar pisos!...

—Jo'm creia que l'aparició d'un cometa coincidís sempre ab alguna pluja d'estrelles...
—Aquesta vegada no han pogut precisament estrelles, sinó creus, y títuls, y medalles.

—Encara no l'has vist?
—No.
—Doncs veshi aviat, perquè si't retrasses una mica, ja li pots fer un nus a la qua.

—Guaita, guaita, quina qua tant llarga!...
—Oj!... Més llarga que la qua...resma.

l'ensenyansa oficial laica? Com pot ser que vostè, que ha traduït l'obra de l'André Mater, *República Francesa y Vaticanisme*, al castellà (si be deixantla en un llenguatge trilingüe, mixte de francès, de castellà y de català), digui que la doctrina de Cochín es la veritable doctrina democràtica y la doctrina racional?

Senyor Litran, bon senyor Litran, honorable don Cristòfol Litran: vostè no sab qui es Monsieur Denys Cochín. Si ho hagués sabut, s'hauria estalviat la seva ensopagada y la seva formidable planxa. M. Denys Cochín es un dels més caracterissats catòlics y clericals francesos. Quan l'Estat prengué possessió de l'edifici de l'arquebisbat de París, que li pertanyia, y en fou expulsat l'arquebisbe, aquet, que aleshores era el cardenal Richard, anà a allotjar-se a la casa

d'aquet mateix M. Denys Cochín, que'l senyor Litran ha pres per altre.

Amic Litran: no val a badar. Els que escriuen pel públic no han de badar d'aquesta manera. Y, sobretot, han de saber de què se les heuen.

FULMEN

El folleto de l'Ossorio

L'ex-governador de Barcelona ha publicat un folleto de 71 planes, reivindicant la seva conducta durant el proleg dels successos de Juliol. Es un folleto vulgar y rencunios, ont el senyor Ossorio's limita a justificar els seus actes ab retalls d'*El Poble* y *El Progreso*. Pera ell, sense la campanya d'aquets periodics no hauria passat res. De tota aquella campanya, de tota aquella suposada virulencia periodística, el senyor Ossorio no cita més que un paragraf en el qual s'insinua la possibilitat d'una revolució popular contra la guerra. *El Poble* deia: «Quina serà l'apel·lació popular contra la guerra, si no pot entrar en el Congrés, ni anar als mitings, ni manifestar-se serenament pels carrers, ni comentar tant sols en lo que sempre ha estat refugi del pensament, la premsa?» La nació espanyola, sense Corts y sense Constitució, perquè ls governants la vulneraven, era una nació fora de la legalitat. A espatlles del Parlament se va fer una guerra, se varen donar crèdits, se va fer una movilizació de tropes que ls tècnics han qualificat de torpe y d'inhumana. El senyor Ossorio no vol veure altra cosa que la voluntat del poder executiu, prescindint del l'legislatiu y del nacional, arribant, en la seva ceguera, fins a recriminar als diputats catalans de la dreta, que, junt'ab els de l'esquerra, sollicitaven l'obertura del Parlament. Allò, pera'l pobre senyor Ossorio, va constituir una adhesió a la campanya «protestatària y difamatòria», quan no era res més que'l compliment primitiu, essencialíssim, del dever de diputat.

Tot això, els articles d'un parell de diaris que escriven coaccionats per la llei de jurisdiccions, fins al punt de que un d'ells, *El Poble*, no va esser denunciat més que una vegada, y per injúries a la policia, y un telegrama dels diputats solidaris, diputats conservadors tots ells, fins els republicans, no feconden una revolució, y si el senyor Ossorio, en lloc de suspendre, violant la llei, la reunió davant de delegats dels que preparaven la vaga, obligantlos a fer-la clandestina, y si el dia de la vaga no hagués, per complacencies ab el Sr. Foronda, tolerat el funcionament de tramvies, motiu de colisions, potser els successos de Juliol no s'haurien promogut, limitantse a una vaga general pacífica. Però'l Sr. Ossorio va voler actuar de dictador, y les dictadures són sagnantes. Ab un altre governador, la tragedia barcelonina hauria estat un tancament de portes y de fàbriques, com n'hi ha hagut d'altres a Barcelona. Res més. El cinquanta per cent de la sang vessada deu caure sobre'l cap del senyor Ossorio. Y, dient això, no fem oposició, ni crítica sistemàtica de governadors. Tenim tant de convenciment en això, que afirmem que si el senyor Ossorio vingués a Barcelona, el poble's manifestaria en contra seu. Però, què més? ¿No va caure ignominiosament, entre'l silenci de tots els seus amics y la desaprovació de Lacierva? ¿No es una confessió, aquet folleto, del seu isolament, de l'abandó en què ls conservadors l'han deixat? Perquè lo publicat podrien esser documents parlamentaris, y's veu que, o no pensa anar a les Corts, o algú li imposa l'obligació de callar.

El folleto del senyor Ossorio es un folleto carrincló, vuid, inhàbil y contraproduent. Tot llegintlo, se veu que'l senyor Ossorio, com no tenia res de governador, no té res d'intellectual, ni de polític. Escrivia malament, com governava malament. Fins el senyor Ricard Rojas, editor de Madrid, ha fet una edició dolentíssima. Aquelles planes semblen de tipografia de l'any 30. Se veu que ls deus ceguen a aquells que volen perdre, fins en l'elecció d'impremta. Que ells perdonin al senyor Ossorio, ja que no volem, nosaltres, perdonarlo.

BATALLADES

DORTZE peticions de pena de mort en un sol dia, periodistes a la presó, diaris denunciats, ajuntaments suspesos, escoles tancades... Ensagradaria veure la cara que, al llegir aquet petit inventari, deuen fer els atolondrats que, al enfilarse en Moret al poder, varen llensar les cam-

panes al vol, imaginantse que, gracies a la varetà màgica de don Segis, aquet desgraciat país anava a convertirse en un nou Xauxa.

Ja ho estan veient. Ni més ni menos que si manés don Anton. L'home es un altre, però ls pecats son els mateixos.

Y espérinse, que encara no som allà ont anem. Aquest es el resultat de creure's que ls olms poden donar peres.

Y que ls governants *pasteleros* poden fer res de profit.

No es mala breva!...

En la nova plantilla de la Direcció de «Seguros», el fill del senyor Sánchez Toca hi apareix ab un sòu de 10.950 pessetes, o sigui sis duros diaris.

Vetaquí perquè el papà Sánchez, cansat d'exercir de conservador, va girar les espatlles an en Maura y's dedicà un quants dies a fer postures an en Moret.

Era pera veure si en Moret, per gratitut al pare, deixava acostar a la menjadora al fill.

Sis dures diaris!... Qualsevol sigui maurista.

Durant el passat mes de Desembre, segons datos de la Direcció d'Estatística, han nascut a Barcelona 1.128 ciutadans, entre ells 1.037 vius.

Sí que estem frescos!

¿Encara no n'hi ha prous, de vius, aquí, que en un sol mes n'han de neixer 1.037?

Un telegrama de Madrid:

«En la Puerta del Sol hubo anoche un gran escándalo, á causa de que dos soldados de Sanidad insultaron á los moros de la embajada, que entraban en el hotel.

«El público se puso de parte de los soldados.» Ab perdó del public y dels dos soldats sigui dit, ens sembla que a qui s'hauria d'alsar el Cristó no es als pobres moros, sinó al senyor Moret, que ls obliga a estarse a Madrid, no se sab perquè.

«Nosaltres som així: la raó la donem a un moro.

Encara que sigui un moro d'embaixada.

A Cuenca, mentres se celebrava la festa de Sant Antoni, va despendres el batall de la campanya de l'ermita, matant a una velleta.

Això tenia tot l'aire d'un miracle.

Sinó que, en aquet sigle de lliberalots y descreguts, tot se fa a l'inversa, Sant Antoni ens valguí!

Parlant del bisbe protestant de Madrid, Mr. Edward, *El Correo Catalán* diu que:

«...traslada también a Sevilla su automóvil, un hermoso carruaje que le han regalado recientemente, y la numerosa servidumbre que le acompaña á todas partes, porque, religión á un lado, Edward gusta de vivir á lo gran señor y darse tan buena vida.»

Mr. Edward fa lo que fariem nosaltres, y lo que tothom faria si fos bisbe.

De la mena que siguin, tots els bisbes se la saben donar bona vida, *religión á un lado*.

Tant poguessin donarsela els redactors d'*El Correo Catalán*, ab *religión y todo!*

La cèlebre ballarina espanyola *La Tortajada* ha estat, recentment, a Londres, fent les delícies dels *lords* cap-verds.

Y el gran reclam d'ella no dirien quin ha sigut?

Una nota que's fa posar al peu dels programes, dient:

«*La Tortajada* ha tingut l'honor de ser rebuda en audiencia especial y beneïda pel Sant Pare.»

¿Ab què's cobrarà l'excèntrica propaganda el Papa Sastre?

Abdul-Hamid, l'ex-soldà, sembla que s'ha trastocat.

Li ha agafat la ceba de no voler menjar.

Vetaquí una mania que potser no havia tingut mai cap jefé d'estat, tant de bé que faria als pobles.

Però més aviat les donen per menjar massa...

Y sols se determinen a estalviar les vesses quan són com el de Turquia:

Quan són *ex!*

Vès quin símbol!

Els liberals mallorquins estan fent una subscripció pera regalar un bastó an en Weyler.

Els liberals, eh?...

A l'hora que tothom té a flor de llavi les paraules amnistia, perdó, pau, gracia... acudir-se ls regalar un bastó!

Al enterarse d'aquet pas, en Maura, com riurà per sota'l nas!

BLANES, 17 de Janer

Els nostres catòlics demostren allò del adagi: *La cabra siempre tira al monte*. Y ara, darrerament, no ho han pogut amagar. Perquè, es allò que ells diuen: *pecat amagat es mitg perdonat*.

Aquesta vegada no tenen perdó ni de Deu Nostre Senyor, si no paguen la multa corresponent. El nou Ajuntament ha fet una apreusió de *matute* de tocino, y, oh moral catòlica y justiciera!, l'infractor de la llei municipal ha resultat ser el propi Pepet de l'Horta, capdill de les hosts catòliques.

Pobres catòlics! Fan llàstima per la desgracia que tenen en tot. No la poden fer que no l'esguerrin. —Llàstima que no tinguem al Consistori—deuen dir—an en Massonet, que al menos ens defensaria ab la seva xerrameca de cervell de canari!

COMENTARIS

I

—Pep: ja has vist l'estrella ab qua?

—No.

—Doncs, has d'espavilarte; val la pena que la vegis.

—Com es?

—Quedaras de marbre.

Figura't un fanal monstre, colocat a gran distancia, ab un ròssec que s'eleva com un surtidor de flames.

—Y aquesta estrella, es bonica?

—Més que bonica: admirable.

—Però a la qua, què hi porta?

—Res: llum y prou.

—Doncs, *alante!*

Ja desde ara t'asseguro que no es l'estrella d'Espanya.

—Per què ho dius?

—Perquè la nostra

també té qua, y molt llarga, però aquesta trista qua no es de llum, sinó de llàgrimes, de miseries, de desdites, de baixeses, de desastres...

II

—Vés, no'm parlis de l'estrella!...

—Que ja l'has vista?

—Ocalà

no n'hagués tingut notícies ni me'n 'gués recordat mail...

—Quin mal t'ha fet, la pobreta?

—Quin mal, dius?... Vés escoltant.

Passava pel Paralelo ai a les sis, quan un crac que s'estava allí fent nosa,

me diu: Miri quin goig fa!...

Guaito allà ont l'home'm signava y'm veig, brillant en l'espai,

la cèlebre estrella ab qua,

y tant m'hi vaig enfavar

que—tothom té un'hora tonta!—en cinc minuts mal comptats

que vareig estar mirantmela,

vaig quedar *limpio*.

—Què?

—Ai!...

M'havien pres el rellotge, el mocador de mocar,

la petaca, tota plena,

y una bossa ab dinou rals...

III

—Així estem, senyora Lluçia?

—Vaya!... Son faves contades. Mossén Silvestre ho ha dit:

«Els qui vulguin escapar-se

dels mals que l'estrella ab qua ve a sembrà en el cel d'Espanya,

no tenen pas més remei

que gratarse la butxaca.»

Diu que lo millò es fè això:

Dar cinc duros per les ànimes,

vuit o deu per fer dir misses,

dos per oli de les llanties

y per cera un parell més.

—Pues, vaya una picossada!

—Vegi!... Y tot per una estrella!...

—Sí que porta *qual!*...

—Y llarga!

C. GUMÀ

Virtut santa y amable! Tu seras sempre respectada de les ànimes senzilles, però no esperis trobar asil entre'ls enfatuïts y els poderosos. —*Jovellanos*.

La vaga general de Sant Feliu de Codines

LARGUES columnes d'informació ha dedicat la premsa diària al greu conflicte obrer de Sant Feliu de Codines. La gran importància y la significació de lo succeït, ens mouen a parlarne desde aquet lloc modest.

De primer cal dir quina es la causa de la vaga. La causa no es altra que l'haverse negat els fabricants senyors Cirera y Umbert a complir unes bases de transacció convingudes mesos enrera pels obrers y pels patrons esmentats, en les quals, pera d'arribar més forsa, intervingué l'aleshores governador civil de la província senyor Ossorio y Gallardo.

Aquest es el veritable origen de la vaga actual. Això no ha pogut desmentirho ningú. Es un fet cert y provat que ls senyors Cirera y Umbert han mancat als seus compromisos. ¿No es, doncs, innegable que ls obrers tenen tota la raó de la seva part?

Tant evident es la raó dels treballadors de Sant Feliu de Codines, que'l governador civil, senyor Suárez Inclán, a l'iniciarse'l conflicte present, no dubtà gens en posarse al costat dels obrers, si be pel procediment indirecte de fer tancar la fàbrica dels senyors Cirera y Umbert, fonamentantse en les seves deficientes condicions higièniques.

Però es el cas que'l conflicte obrer de Sant Feliu de Codines està barrejat ab una qüestió de caciquisme local. El fabricant senyor Umbert caciqueja en aquell poble, ab tanta perfídia com poc èxit. Els veïns estan en contra d'ell, y en les passades eleccions municipals, la candidatura del susdit cacic fou completament derrotada. Y vetaquí que'l senyor Umbert, vensut y humiliat com a polític, volgué pendre la revenja com a fabricant. Quina fou la revenja seva? Fou la de desdirse informalment dels seus compromisos, en perjudici dels obrers associats que treballaven en la seva fàbrica. Davant d'aquesta conducta, que no té defensa possible, esclatà a Sant Feliu de Codines la vaga general. Els fabricants-cacics, al veure's la pedregada al damunt, se valgueren de les seves influències, recorrent a l'ex-diputat dinàstic senyor Roig y Bergada. El resultat de les gestions y de les intrigues caciquistes fou la nova y censurable actitud del senyor Suárez Inclán, qui autorisà, tot d'una, la reobertura de la fàbrica, y envia forses de la guardia civil a Sant Feliu de Codines, quan lo just y lo lògic era solucionar el conflicte, obligant als fabricants senyors Cirera y Umbert a complir els seus compromisos ab els obrers, compromisos dels quals s'han desentès ben poc noblement.

Ja pel camí de les arbitrariedades, l'Ajuntament elegit pel poble de Sant Feliu ha sigut destituït y arrestat per l'autoritat, y's parla del tancament del centre obrer d'aquella població. No es ben patent l'injusticia comesa? ¿No encén les sangs el veure trepitjats d'aquesta manera els drets dels obrers y la dignitat d'una població?

A. R. y V.

Per l'amnistia

ENT mil ciutadans varem demanar l'amnistia el 16 d'aquet mes. El diumenge, quatre mil catòlics se pronunciaven en contra d'ella, tot demanant la continuació del tancament de les escoles.

les laïques. Però mentres a la manifestació popular no hi mancava cap element democràtic, anant junts, en lloable barreja, radicals, nacionalistes, unionistes, socialistes, federals, anarquistes y societaris, al miting del Tivoli no hi varen acudir més que l'extrema dreta, els carlins, y els que podriem anomenar integristes. Se varen retreurels dinàmics y els regionalistes. Enfront de la multitud pietosa, no hi ha altres que ls familiars del Sant Ofici. Els conservadors, no tant inhumans com els del Comitè de Defensa, no la volen l'amnistia, rondinen quan senten parlar de perdó, però deixen fer. Una altra vegada ls regionalistes volen ésser hàbils, negantse a solidaritzar-se ostensiblement ab els impius, però publicant, pera content de sacristies, articles ab espurnes d'odi als liberals en el seu orgue *La Veu de Catalunya*.

La ciutat, doncs, es propicia a l'amnistia, y ab la ciutat, Catalunya. Perquè gaire be ja no hi ha poble català on no's demani misericòrdia pera ls revoltats vensuts, y en aquets pobles,

com a Barcelona, els que volen que no s'interrumpin ni les tragèdies de Montjuïc, ni les conduccions presidencials, no saben oposar a la generositat nostra altra cosa que una crudeltat platònica. Ells ja resen a Jehovà, el deu de les venjances implacables, pera que no's compleixin els desitjos de Jesús, que demanava benaventurades pera ls perseguits per la justícia, però ¿quin cor humà, encara que sigui carlí, es capàs de demanar, davant de les mares doloroses, dels fills ab angunia, la permanència dels empresonats en el drama de les celdes horribles?

La premsa tampoc s'oposa a l'amnistia. Fins l'ABC l'ha demanada, fins *La Epoca* ha afirmat que ni unes Corts lliberals, ni unes Corts conservadores, deixarien votar-la. ¿Quèes, doncs, lo que impideix l'acte de misericòrdia? ¿Qui's nega a que'l dolor se disminueixi sobre la terra? Y es inútil tota excusa y tota dilació. Nosaltres no abandonarem als desgraciats. Y si fa falta un'altra manifestació, se farà un'altra manifestació, y si es convenient que Europa torni a trucar als Pirineus, cridant contra en Morret, com va cridar contra en Maura, ho farà. Els boulevards de París son propicis als actes de solidaritat humana, y ara ja sabem que París pot tenir tant de pès com tots els esperits maleders y conservadors de les quaranta nou províncies espanyoles reunides.

Les senyores catòliques

Es un espectacle que conforta l'esperit dels bons fills de l'Església el que ofereixen les senyores més granades de la nostra aristocràcia, o, potser està millor dit, les senyores de la nostra més granada aristocràcia. Suscriuen protestes, visiten al governador, s'esbraven pels diaris, y pugen, volten, criden, remenen, escriuen, y ho revolten tot pera evitar que tornin a obrir-se les maleïdes escoles anti-religioses.

An elles, les pobres dones, no'ls faria res que's tanquessin totes les escoles; sobre tot les que ensenyen de lletra. Les qu'ensenyen de labors, encara... La lletra sí que no'ls interessa. Si no n'hagués sabut la meua amiga donya Paquita, no haguera fet, fa pocs dies, el disbarat de retornar a la casa Salvat el volum primer del *Diccionari Català* pel poderós motiu de que al lloc portava les inicials A. G. y les seves són J. X.

Jo alabo aquesta fe que mou a les bones senyores barcelonines. Y les alabo més encara, sabent que'ls queda temps pera anar a veure, pel gust d'esgarriar-se, funcions sicalíptiques. Així m'ho digué, ab senzilla ingenuïtat, el marit de la senyora Pona, air a la nit, tot parlant, a la reunió de casa donya Serafina. Parlaven de la alegre trompeteria, y don Pau m'explicava l'argument.

—Però vostè, don Pau,—vaig dirli esgarriada—tant perfecte catòlic, ¿va a veure aitals porqueries?

—Ah, no senyora—va respondre'm.—M'ho expliquen les dones de casa.

CLARA DOU

DUEN que no hi ha res tant eloqüent com els números...

Vegin que'ls en sembla de la eloqüència dels que venen a continuació:

Durant el passat mes de Novembre, els concejals barcelonins varen gastar en cotxes—pagant la ciutat, naturalment—unes 1.300 pessetes.

¿Quina fracció política, de les que constitueixen l'Ajuntament, va gastarne més?

Tornen a parlar els números:

Els regionalistes varen anar en cotxe per valor de 119 pessetes.

Els de l'esquerra, per 168.

Y els lerrouxistes (que llavors encara no eren majoria), per 1.020.

Ara el lector, tot admirant l'eloqüència dels números, pot fer, al seu gust, els comentaris que vulgui.

Que, de segur, seran també bastant eloqüents.

Una amenitat telegràfica d'El Diluvio:

«Berlin.—José Blanch dice que Alemania no puede sostener las pretensiones que se le

atribuyen, basadas en la ley minera promulgada por Hafid.»

Saben els lectors qui es aquet José Blanch?

No es ningú. Es un llibre.

El Diluvio ha confós el *Llibre Blanc* sobre'l Marroc, que'l govern d'Alemania ha repartit als diputats,—y que, per cert, diu lo contrari de lo que'l confrare suposa—ab un senyor Blanch (Josep), y, està clar, *la ha metido*.

Voilà tout.

A conseqüència de les últimes pluges, París y altres localitats de Fransa estan sofrint una inundació espantosa, que deixa enrera totes les ocorregudes de molts anys ensà.

Per alguns carrers de la gran capital se circula avui en barca, y's parla de llocs aon l'aigua arriba als primers pisos.

Afortunadament, en mitg de la desgracia, Fransa es forta y poderosa, y's defensarà de l'avinguda dels rius, com ha sapigut lliurar-se de l'onada clerical, mil voltes més temible.

S'han publicat ja, per fi, les declaracions del ex-governador senyor Ossorio sobre'ls successos de Juliol.

Valen quatre rals... Ja es valer poca cosa.

S'assegura que les eleccions de diputats a Corts tindran lloc per allà al dia 28 d'Abril.

Es a dir, un mes just abans de la fi del món que'ns anuncien alguns astrolegs.

Ja van fer be els diputats que no acceptaren la reelecció, optant, en cambi, per les regidories. Al menos aquets hauran tingut tres mesos de coll, pera fer feina...

En Marial té un ull molt previsor!...

¿Què hi fa que les escoles lliures segueixin clausurades?

Diuen de Roma que molt aviat se concediran dues insignies cardenals a dos prelats espanyols.

Infelissa Espanya!

Vetaquí lo que't saben fer els que més diuen estimarte:

Cardenals.

Sensacional!!!

Els diputats de l'esquerra s'han reunit a casa'n Vallès pera tractar un assumpte de palpitant actualitat.

De que hauran parlat, que no's pugui dir?

Un assumpte de palpitant actualitat?

Calla... calla... ja ho sé:

De la estrella ab qua.

Una petita noticia de caracter politic:

«En breu visitarà Olot el diputado carlista señor Salaberry.»

Si no es pera posarse be ab *en Deu*, no sabem què hi anirà a fer, a Olot, l'ilustre carlinàs.

Aquet fulano s'ha errat.

Si el conegués, li diria:

Olot no es terra de boines,

que es país de barretines.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL NÚMERO 2122

- 1.ª XARADA I.—Ca-pa-ci-tat.
- 2.ª ANAGRAMA.—Martí-Timar.
- 3.ª INTRÍNGULIS.—Orihuela.
- 4.ª ROMBO.—

C
A L A
C L A V E
A V I
E

- 5.ª LOGOGRAFIC.—Florinda.
- 6.ª ENDEVINALLA.—Portamonedes.
- 7.ª TARJETA.—Les Arrels.
- 8.ª CONVERSA.—Casi-Telm-Medi-Cels-Llers.
- 9.ª GEROGRAFIC.—Com més ous, més closques.

Han endevinat totes o part de les solucions corresponents al número anterior, els cavallers: Salvador Portabella J. Ramon Valls, Jep Ruc, Arseniet de Juneda, Maco, Joan Antich Puig, Honorat Bofill y Francisco Aldrich (a) Un palafugellen.

ENDEVINALLS

XARADES

I
A Hu-dos-tres vaig anà un dia
pera aprendre la total,
y una lot, ab molta sal,
y va dir me l'ensenyaria.
Li vaig dir: No ha ballar res,
però que ja n'aprendria,

y que ab el-tres ballaria
quan jo ja n'hagués après.
Un cop vaig està al corrent
li vaig dir: segona quarta,
que ja hu ballar, jo, Marta;
y'ns vam entendre al moment.
Ens vam fè amics desseguida;
varem corre capitals
ballant tangos y totals,
y així'ns vam guanyà la vida.
Un que NO PREN CAFÈ NI FUMA

II

Si mires be la segona,
forma part de la persona;
igualment dona l'hu-dos;
el que corre fa l'hu-tres,
y aquell qui hu-quart, no diu res
ni sol ser gaire enfadós.
Segons el metge Ramon,
desgraciat del que ve al món
y no dugues repetida;
remei segü es la total...
(Si, per sort, cura'l malalt,
Deu li dó molts anys de vida.)

MACO

ANAGRAMA

Prop d'un tot de vora'l Prat,
un que, passant, hi badava
va dà un cop de cap a un tot
que per poc que no se'l bada.

ESTORER D'ESPLUGUES

INTRÍNGULIS

a e i o u

Ab aquestes cinc vocals, afeginthi dues consonants, formar un nom de dona.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

FUGA DE CONSONANTS

e . . . a . . . a . . . o . . .
e . . . a . . . a . . . o . . . a . . .

Substituir els punts per consonants, de modo que'n resulti un refrà català.

F. RODRÍGUEZ (a) PAQUITO

TARJETA

D. BENET OLISO
DOCTOR
BARCELONA

Formar el nom de tres rustigs personatges.

UN PELAT

GEROGLÍFIC

PA
X
+
R:
+
MOKA SOKA Y C.

CORRESPONDENCIA

Caballers: Ramon Riudor: El seu article va arribar tard al nostre poder. Ara ha perdut l'oportunitat.—F. A.: De logogrífos sense les solucions parcials, no n'envii. Lo altre no'ns convé.—P. Brota: Que no té mitja-cana pera amidar els versos?

Això a mi'm desesperava
y l'amo del pis m'atormentava
dihentme que li devia sis mesos de lloguer...

Però això no es un vers... Això es una carretera!... Y sapiga que *inglesos y interessos* no han sigut mai consonants.—Jaume Pascual Cartró: No va.—Miquel Tort: Té escassa novetat, y la seva factura no es gens recomanable.—Francesc Vilanova Macau: El versos de la xarada són dolents per culpa de l'assonancia. Mirarem d'arreglarlos, perquè, fora aquet petit *lunar*, resulta aprofitable.—Angela Solés: Lo mateix li dic. La segona quarteta pateix del mateix defecte. Veurem.—Joan Antich Puig: Han de procurar que les solucions s'adaptin a l'ortografia moderna que usem actualment; vui dir que allò de *onas* ja no's pot dir. El gerooglific no va.—Pere Cortacans Serra: Que no sab que en la variació està el gust?... L'endevinalla va be.—Josep Casas (Barber): Ditzós *Marcelino*! A tots els que fan logogrífos se'ls ocorreix lo mateix. Quina pobresa d'imaginació!—A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona: Tot, no, però la meitat, sí.—Padre Pare: Arri allà, bruti!—Blanes: No resulten.—Egido Margall Vergés de Malgrat: La targeta, no més que la targeta.—Tulinarru: Aquest himne, en solfa, potser seria passador. La música tapa molts defectes. Y sinó, fixis en els versos dels corsos del *gènere chico*.—F. de C.: Entra en cartera.—Un esparraguerí, J. C., F. R., y E. A. P.: No ens determinem a insertar les cartes que'ns envien, per diferents raons.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Per què no volem les escoles laiques?

Perquè'l Requeté ho reclama,
que van contra'l nostre Rei
y contra'l nostre programa.

Perquè les gents infelisses,
sense creencies ni fe,
no deixen mai res per misses.

Perquè, si el civil prospera,
sens bateigs ni casaments...
bonic pervindre ens espera!

Perquè'l laicisme s' agita,
y, si no hi posem remei,
se'ns ha acabat la cullita.

Perquè... ai, quina temptació
que m' estan fent la *Machicha*
y el *Garrotin* pecadò!

Perquè 'ls carques y els llanuts
han sigut sempre els que'm donen
els tant-per-cents més crescuts.

Perquè, ab aquestes ruines,
tinc la fabrica parada
y haig d' abaixar les il·lustrines.

Perquè si la *llana* mana,
segur que d' ara endavant
s' embaratarà la llana.

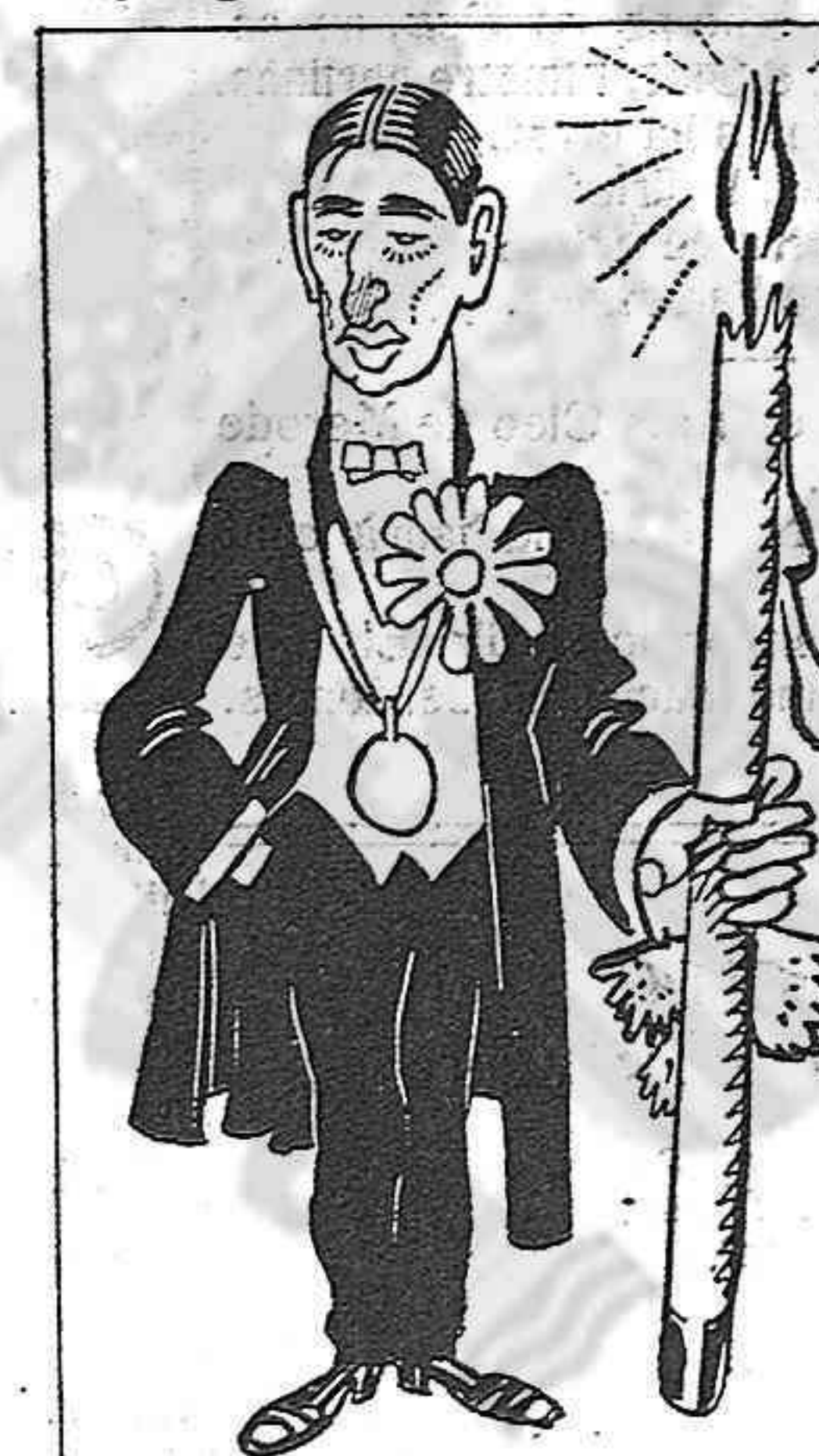
Perquè estimo la pesseta,
y tinc de mirar si un 'dia
puc viure ab l' esquena dreta.

Perquè així què hi vegin clà,
se m' acaba el tocar l' orgue,
y, per mi, l' orgue es el pa.

Perquè no arribi que un dia
sumin més les *damas rojas*
que les *hicas de Maria*.

Per deixà al sogre content
y estar be ab els jesuïtes
que'm corren el casament.

Perquè es la milló ocasió
d' arreplegà alguna esquila
y pescà algun suscriptó

Perquè ha de ser cosa admesa
que 'l gloriós *Brame Satán!*
domini a *La Marsellesa*.

Per venjar-me d' aquells dies
que'm van fer tancà ane mi
per por de les *tropelias*.

Perquè a Deu no vui ofendre,
y perque estimo als infants...
com estimo tot lo tendre.

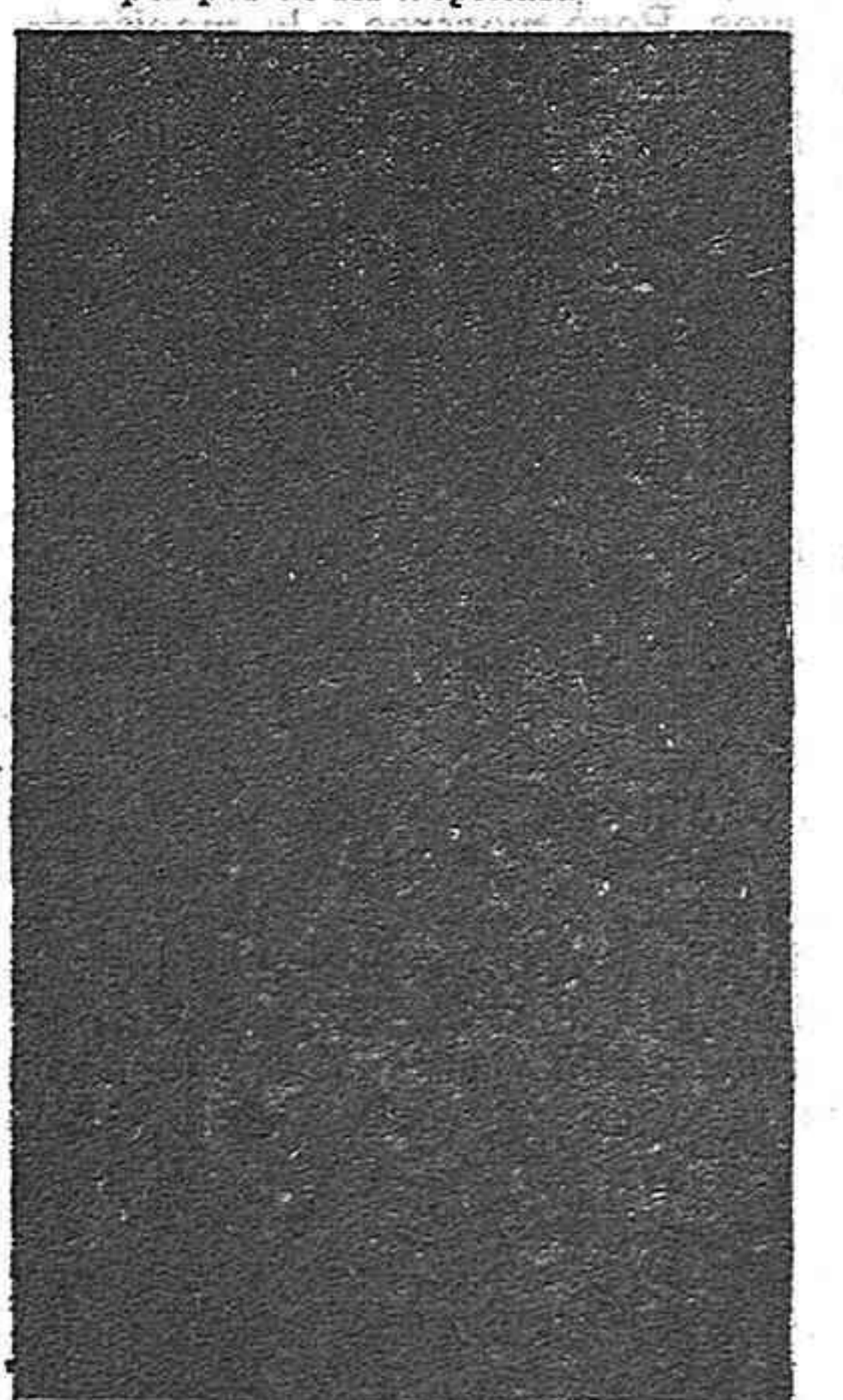
Perquè'l vicari es contrari...
y com que una servidora,
ai... es tota del vicari.

Perquè no vui competencies
an el meu «Apostolat»
ni a les meves «Conferencies».

Perquè soc del Comitè
y, quan ell ens ho aconsella,
ja deu saber el perquè.

Però cap d' ells gosa dir
que es perquè volen que'l poble
visqui eternament així.